

Oman äidinkielen merkitys toisen kielen oppimisessa

kurdi

گرینگایه‌تی زمانی دایکی و فیروونی زمانی دووه‌م

بۆچی فیروونی زمانی زگماکی گرینگه؟

گرینگه که منال زمانی دایکی خۆی به باشی فیروونی، و ئەو زمانه به ته‌واوی ناوێته‌ی هه‌ست و هزری بییت. زمانی زگماکی که‌هه‌سه‌یه‌کی زۆر گرینگه بۆ فیروونی زمانه‌کانی تر و یارمه‌تیده‌ره بۆ ئەوه‌ی منال باشتر فیروونی زانسته‌کانی تر بییت.

ئه‌رێ منال ده‌توانی هاوکات دوو یان چهن زمانان فیروونی؟

به‌لێ! منال زۆر باش ده‌توانی هاوکات دوو یان چهن زمان به‌یه‌که‌وه فیروونی، به‌مه‌رجێک که ئاماده‌کاری و هاسانکاری پیویست و ئەوتۆی پێشکەش بکری.

به‌پرسان یان دایک و باوکان باشتره به چ زمانیک له‌گه‌ل مناله‌که‌یان بدوین؟

دایک و باوکان ده‌بێ هه‌میشه به زمانی خۆیان، وانا به زمانی زگماکی له‌گه‌ل مناله‌کانیان ناخوتن بکهن. کاتی که دایک و باوک به‌یه‌که‌وه هاوزمان نه‌بن، ده‌بێ هه‌رکامه‌یان به زمانی خۆی له‌تک مناله‌که‌ قسان بکات.

باشه ئه‌گه‌ر دایک و باوک هه‌مووکات به زمانی خۆیان له‌تک مناله‌که‌یان بدوین، ئە‌ی مناله‌که‌یان ده‌توانی فیروونی زمانی فینله‌ندی بییت؟

منال زمانی فینله‌ندی له‌باخچه‌ی منالان، پۆلی ئاماده‌یی، پۆله‌کانی قوتابخانه و هه‌روه‌تر له‌هاورێانی فیروونی ده‌بێت. ئه‌گه‌ر زارۆک وشه‌کان و شیوه‌ی به‌کارهێنانیان به زمانی خۆی به باشی بزانی، ئە‌و کات ده‌توانی مه‌به‌سته‌کانی خۆی به باشی به زمانی فینله‌ندی ده‌ربێت. چونکه ئە‌و ته‌وه‌ری که مه‌به‌سته‌تی، پێشتر له‌فکری خۆیدا به زمانی دایکی هه‌لیده‌سه‌نگینی و ئاماده‌ی ده‌ریزی ده‌کات.

دایک و باوکان چۆن ده‌توانن په‌ره به‌گه‌سه‌سهندنی زمانی زگماکی مناله‌که‌یان بدهن؟

به‌پرسانی منال ده‌بێ بۆ په‌ره‌سه‌ندنی ئاستی لێزانی زمانی زگماکی مناله‌که‌یان، هه‌میشه به زمانی دایکی قسه‌ی له‌گه‌ل بکهن. هه‌روه‌ها بۆ پتر گه‌سه‌سهندن و به‌ره‌وپێشه‌وه چوونی ئاستی لێزانی مناله‌که‌، و باشه مناله‌که‌یان له‌وانه‌کانی پۆلی زمانی دایکی قوتابخانه‌دا به‌شداری بکات. شتیکی تریش که ده‌بێته هۆی گه‌سه‌کردنی زمانی منال، ئە‌وه‌یه که له‌ناو ماڵیدا، باه‌خی تایه‌ت بدری به زمانی زگماکی و کاریک نه‌کری که مناله‌که‌ هه‌ست به‌وه بکات که زمانی خۆی زمانیکی بی‌باه‌خه، و به‌سووکی چا له‌ زمانی زگماکی خۆی بکات. به‌و چه‌شنه منال هه‌ست پێده‌کات که زمانه‌که‌ی ئە‌ویش گرینگه و ده‌بێ باه‌خی پی‌بدات و فیروونی بییت.

ئه‌رێ به‌شداری کردن له‌پۆله‌کانی زمانی دایکی ناو قوتابخانه‌دا گرینگه؟

به‌چهن هۆیه‌ک منال ده‌بێ له‌وانه‌کانی پۆلی زمانی دایکی قوتابخانه‌دا به‌شداری بکات؛ به‌يارمه‌تی وانه‌کانی پۆلی زمانی دایکی هه‌ول ده‌دری پشتیوانی ئە‌و زمانه بکری که منال بیری پێده‌کاته‌وه، و هه‌ولی گه‌شاندنه‌وه‌ی ئاستی لێزانی، و به‌هێز بوون و پاراو کردن زیاتری زمانی مناله‌که‌ ده‌دری. هه‌روه‌ها هه‌ول ده‌دری شیوه‌ی په‌یوه‌ندی گرتن و چۆنیه‌تی قسه‌ کردن و وته‌ده‌ریزی منالان بکری. له‌و پۆله‌دا هه‌روه‌تر تێده‌کوشری باری که‌سایه‌تی قوتابی به‌هێز بکری و منال زیاتر خۆی، و ناسنامه و که‌سایه‌تی‌ه‌که‌ی بناسی.

چ ئه‌رکیک ده‌که‌وێته‌ سه‌ر شانی دایک و باوکان، بۆ به‌هێزتر بوونی زمانی فینله‌ندی مناله‌که‌یان؟

فیروونی زمانی دووه‌م زۆر هاسانتر ده‌بێت، ئه‌گه‌ر منال زمانی دایکی خۆی به باشی بزانی. له‌ ماله‌وه به‌چهن شیوه‌یه‌ک ده‌توانی به‌يارمه‌تی زمانی زگماکی، هه‌ولی فیروونی زمانی فینله‌ندی بدری. دایک و باوکان ده‌توانن یارمه‌تی جو‌راوجۆر بدنه‌ مناله‌که‌یان، بۆ ئە‌وه‌ی که زمانی فینله‌ندی باشتر فیروونی، هه‌روه‌تر، مناله‌کان ده‌توانن زمانی فینله‌ندی له‌هاورێکانیان، له‌قوتابخانه و یانه‌کانی وه‌زشی و یاریه‌ جو‌راوجۆره‌کاندا فیروونی.

له‌قوتابخانه‌دا مناله‌کان له‌پۆله‌کانی (S2) دا ئە‌وه‌نده‌یان هه‌ول له‌گه‌ل ده‌دری، تا پله‌ی زانیاری زمانه‌که‌یان بگاته‌وه ئاستی هاوری فینله‌ندی‌ه‌کانیان. باه‌خدان به زمانی فینله‌ندی له‌لایان دایک و باوکانه‌وه، ده‌بێته هۆی ئە‌وه‌ی که مناله‌که‌شیان ئە‌و زمانه به‌نرخ هه‌لسه‌نگینی و زیاتر خۆی به فیروونی ئە‌و زمانه‌وه سه‌رقال بکات.

* (ئە‌و نووسراوه‌یه کورتکراوه‌ی نامیلکه‌ی زمانی من - هزری من، له‌بلاوکراوه‌کانی ناوه‌ندی په‌روه‌رده و فیروونی).

(بۆ زانیاری زیاتر ده‌توانن سه‌ردانی ئە‌و ماڵپه‌ره بکهن: <http://mai.moped.fi>)